LIBRIS | We know books

MIHAIL SEBASTIAN

NOI, EVREII

Text ales și stabilit,
note și cuvântul editorului: Teșu Solomovici

Prefață de Răzvan Voncu

Ed. TEȘU
București, 2016

LIBRIS We know books

Cuprins

- Răzvan Voncu: Prefață I
- Cuvântul editorului 7
- Sărbătoarea de Hanuka 17
- Răspuns la o anchetă asupra antisemitismului 23
- Evreii în literatura română 29
  - A.L. Zissu: Calea Calvarului 39
  - Tipul evreului în opera lui Marcel Proust 43
  - Iosif Kamen, iar între noi 47
  - Camil Baltazar sau „Întoarcerea poetului la uneltele sale” 51
  - „Omul de lângă ușă” de Ion Călugăru 57
  - I. Peltz – romancier 63
  - Marcel Iancu 69
  - Felix Aderca: Oameni excepționali 73
  - Ilarie Voronca 77
  - I. Trivale 81
  - Moses Gaster 85
  - Heimann Hariton Tiktin 89
  - M.W. Arnold. Un pictor al luminilor 93
  - Sigmund Freud. Moartea profesorului 99
  - Leon Blum și „Afacerea Dreyfuss” 103

LIBRIS | We know books

♦ Max Liebermann 105
♦ Ury Benador 107
♦ Sergiu Dan: Surorile Veniamin 111
♦ Ioan Massoff 115
♦ Scriitorul Max Blecher 117
♦ Marc Chagall 125
♦ Jules Pascin 129
♦ Expoziția Margaretei Sterian 135
♦ Profesorul Albert Einstein 139
♦ H. Bonciu 143
♦ Ludwig Lewisohn 145
♦ H. Sanielevici – „o scânteie de geniu” 147
♦ Ovreiul este un om cu pachete. Câte necazuri – atâtea pachete 151
♦ Cum am devenit huligan 157
♦ Un evreu în „anii aceia” 189
♦ Cum am scris „Steaua fără nume” 209

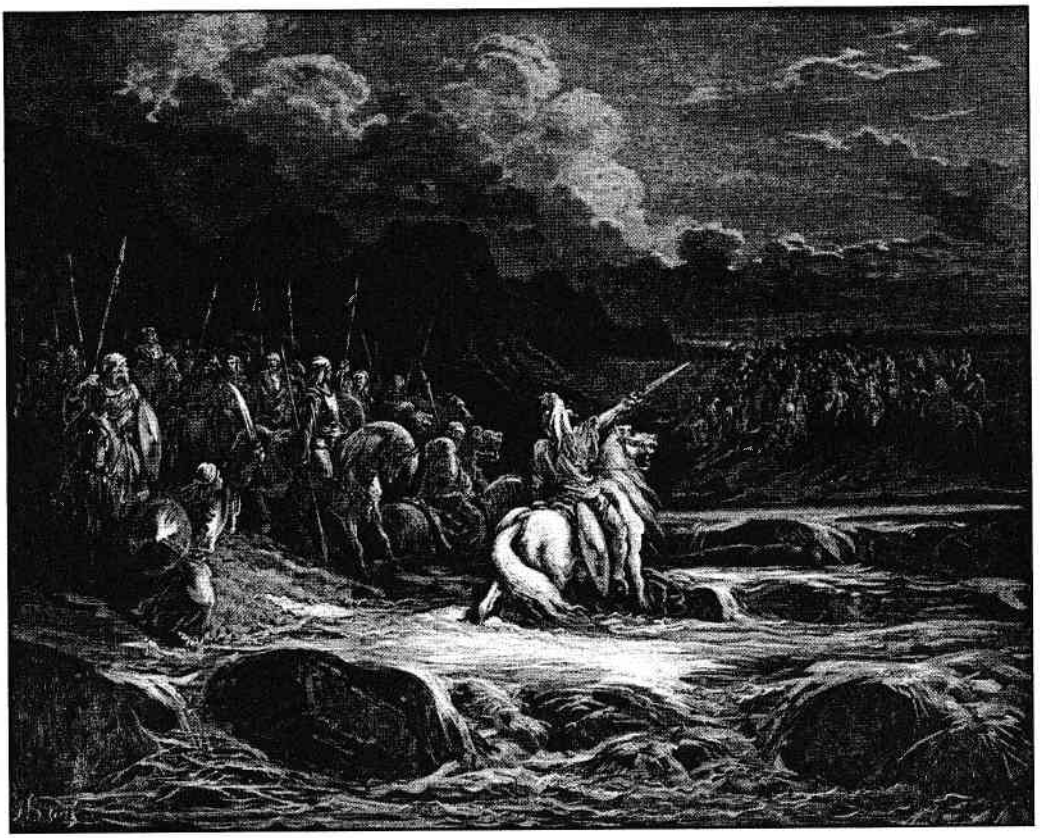
LIBRIS | We know books

Revolta Macabeilor (167-142 î.e.n.) și Regatul Haşmoneilor. Hanuka

Scenă din bătălia dintre macabei și seleucizi (Biblia franceză, 1526, enluminură)

LIBRIS We know books

G. Doré: Bătălia dintre macabei și grecii cotropitori

Sărbătoarea de Hanuka

Se va povesti zilele acestea copiilor aceeaşi poveste de vitejie evreiască a Macabeilor şi lumânările se vor aprinde iar, luminând acelaşi basm ascultat altădată pe băncile unui

LIBRIS We know books

heider, cu pumnii strânşi şi ochii miraţi. O clipă gândul mi se va întoarce către minunea scrisă în cărţi şi bucuria altor zile va stărni acum. Iar sărbătoarea va trece pe urmă uitată, pentru că toate grijile care neau încercat în ultima vreme, nu ne vor da răgazul unei reculegeri. Se cuvine de aceea să însemnăm aici, acum când viaţa ne este mai frământată şi liniştea mai primejduită, toate îndemnurile de curaj şi toate semnele de îndemn pe care Hanuka ni le dă:

Hanuca este o sărbătoare de voinicie şi nădejde. Se înţelege lesne de ce, în toate zilele noastre mari, găseşti o egală urmă de tristeţe şi împărtăşeşti o aceeaşi străveche melancolie. Un neam atât de greu şi mult încercat nu-şi poate uita durerile şi nu le poate aniversa altfel decât într-o împărtăşire cu toate sângerările şi tristeţile trecutului. Nenorociri pe veci neuitate se leagă între ele într-un nesfârşit lanţ de poveşti şi aniversări. Toate, prilej de obştească întristare. Orice sărbătoare evreiască se împarte între spiritul Sionului şi nenorocirea Gheto-ului. Între Sion şi Diaspora se înalţă zilele noastre mari.

Dar Hanuka trece dincolo de orice tristeţe. Este sărbătoarea unui Sion pe care l-au apărat braţe evreieşti şi pe care l-au păstrat îndrăznelile lor. Este ziua unei eliberări. În istoria noastră făcută din veşnice frământări, între paginile cărţii, este amintirea unei clipe unice de dârză şi neînfricată răzvrătire. Este chezăşia vigoarei noastre de neam, este siguranţa bărbăţiei noastre. Dar poporul, care ştia să răsfoiască paginile şi să însemneze cu grijă literele sfinte ale unei Tore, a dovedit că ştie să învârtească la fel

LIBRIS We know books

săbii şi să întoarcă lovituri. Zilele Macabeilor sunt zilele victoriei noastre. Victoria lor este nădejdea tuturor victoriilor noastre. De aceea Hanuka este mai mult decât o aniversare, iar vitejiile legate de această zi, mai mult decât o poveste.

Cei care – străini de autenticele adevăruri spirituale ale neamului nostru – se îndoiesc cu bună credinţă de posibilitatea unei depline izbânzi sioniste, cred că în calea muncii noastre de cărturari. Cum - se întreabă ei – un popor trăit între cărţi, legat de învăţături şi preocupat de gânduri, ar putea să păşească pe calea unei activităţi practice şi productive. Neamul Torei nu poate să fie neamul realităţilor. Prea este visător, prea este ridicat deasupra pământului, prea îi sunt rosturile sale izvorâte din cărţi şi înţelepciuni. În structura evreului este prea mult spirit pentru ca să-şi poată uita dorurile capului pentru munca palmelor. Ni se spune întruna: vă străduiţi să vă clădiţi o ţară, dar uitaţi că vă voi nu sunteţi făcuţi pentru asta. De ce vă chinuiţi să vă uitaţi menirea. Plugul şi arma vă sunt străine, condeiul şi cartea însă vă aparţin.

Care evreu, ascultând astfel de obiecţii, nu a fost o clipă zdruncinat în credinţa sa şi nu a pierdut pentru o clipă încrederea în munca noastră de refacere naţională? Dar o singură clipă numai, căci răspunsul îl află uşor: Hanuka. Într-adevăr istoria noastră este istoria cărţii, dar atunci când, pentru ca să biruim duşmănia împrejurărilor, a fost nevoie de încordare şi hotărâre, nici una, nici alta nu ne-a lipsit. Hanuka este o dovadă.

Ne-am înfrăţit totdeauna rosturile noastre cu rosturile Torei, am trăit cu legile ru-

LIBRIS We know books

găciunii şi ale cuvântului, dar în clipa când viaţa ne-a cerut efortul unei lupte, i l-am dat. Bărbăteşte, sigur, dârz. Şi-am învins atunci, fiindcă în dosul săbiilor strălucea o lumină şi o credinţă. Am învins fiindcă nu luptam ca să umilim, ci ca să apărăm un gând. Fiindcă am fost neamul Spiritului, am izbutit să fim şi apărătorii lui.

Celor care – evrei sau nu – pun la îndoială izbânda muncii noastre, povestea Macabeilor le va putea sluji de răspuns. Iar nouă tuturor un îndemn. Se cere astăzi o altă muncă, o nouă muncă. Se cere o străduinţă continuă şi niciodată obosită. Se cere o nouă ofensivă. Trebuie să refacem în timp gestul hotărât al acelora pentru amintirea cărora se vor aprinde acum lumănările. E mai puţin greu decât atunci, dar nu e mai puţin eroic. Ei luptau în deznădejdea unei clipe. Opera lor trebuia să se se desăvârşească din încrucişări de săbii şi de pumni. Opera noastră trebuie să crească din muncă şi pace, din încordare şi stăruinţă. Trebuie să dovedim încă o dată că pe noi nu ne paralizează cartea şi că dimpotrivă ne obligă şi ne uşurează munca. Este iar clipa când trebuie nu să ne depăşim învăţătura, ci să ne-o apărăm împotriva oricui. Se cuvine să se afle iar, că deasupra pământului - când ne înfrăţim în Tora gândul nostru cu gândul Domnului – suntem statorniciţi pe pământ cu amândouă picioarele, atunci când vrem să muncim cu braţele. Chiar dacă toate greutăţile lumii ni s-ar împotrivi şi toate piedicile ni s-ar ivi în cale, noi trebuie să trecem dincolo de ele, tineri şi siguri, purtându-ne în palme uneltele deştelenirii noastre. Iată a sunat, acestui neam al cărţii, ceasul plugului şi al ogoarelor.

IBDIS We know books

Cine se îndoiește că răspunsul nostru va fi viguros și biruitor, gândească-se la Hanuka, această sfântă sărbătoare a vitejiei și a pământului nostru.[1]

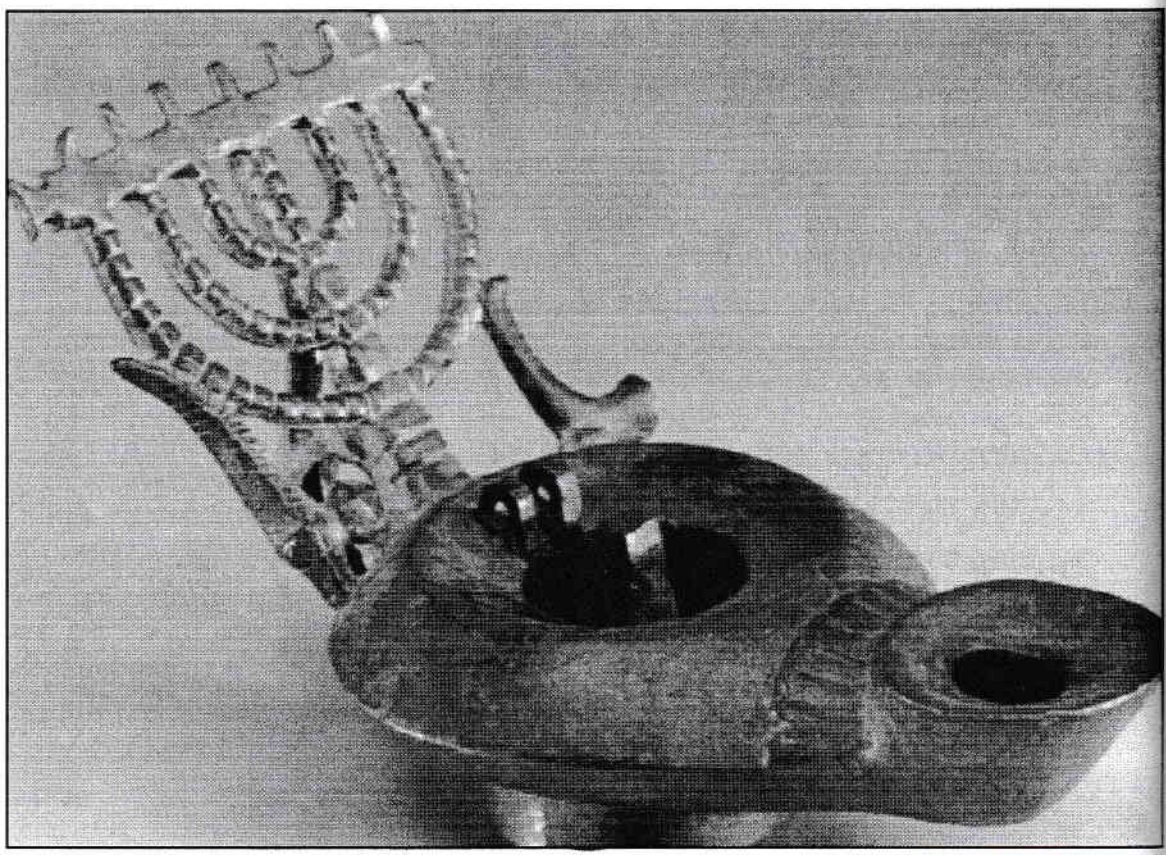
[1] **Articol publicat în „Știri din lumea evreiască", cu titlul „Îndemnul unei sărbători", (24 decembrie 1927).**

MACABEII. Haşmoneii, familie, ulterior dinastie regală evreiască din Iudeea, cunoscută şi sub numele de Macabei, care, în anul 167 (înainte de era noastră), a ridicat stindardul revoltei evreieşti împotriva ocupaţiei şi oprimării greceşti (sub domnia regelui seleucid al Siriei, Antiohus IV Epifanes). În 168-167 î.e.n., Antiohus a promulgat o serie de decrete antievreieşti, care au culminat cu profanarea Templului din Ierusalim şi transformarea sa într-un locaş de cult păgân. Conştient de primejdia care ameninţa credinţa evreiască, Matatias, capul familiei sacerdotale a Hasmoneilor a dat semnalul revoltei armate împotriva tiranului şi a colaboratorilor lui, evreii elenizaţi. Lupta a fost preluată ulterior de fiul lui Matatiahu, Iuda Macabeul. Mulţumită strălucitelor lui calităţi militare şi politice, Templul a fost redat cultului iudaic (eveniment comemorat de sărbătoarea de Hanuca. Sărbătoarea durează 8 zile. Potrivit tradiţiei talmudice, în timpul purificării Templului, s-a descoperit o căniţă cu ulei sfânt, nepângărit, pentru menora (sfeşnic). Deşi era puţin, cât pentru o singură zi, uleiul a ars neîntrerupt 8 zile. De aceea Hanuca e denumită şi Sărbătoarea luminilor. În Israelul de astăzi, Hanuca este şi o sărbătoare a curajului naţional, virtute care i-a ajutat pe evrei să-şi redobândească independenţa pe vremea Macabeilor. Mişcarea Haşmoneilor a fost mai mult o revoluţie decât o revoltă, în sensul că efectele ei au avut un impact deosebit asupra istoriei evreieşti şi universale. Pentru evrei, ea a însemnat revenirea pe scena politică a lumii ca naţiune suverană, de care marile puteri regionale şi mondi-

LIBRIS We know books

ale au trebuir să țină seama. Secolul Hasmoneilor (167 – 67 î.e.n.) a fost martorul refacerii prezenței evreiești pe toată întinderea lui Eretz Israel. Mai important a fost impactul global al epocii Hasmoneilor, faptul că revolta lor a făcut posibilă supraviețuirea religiei monoteiste evreiești.

Lampă cu ulei cu o Menora (din vremea Macabeilor)

LIBRIS | We know books

Metode de combatere a antisemitismului?
(Pe marginea unei anchete)

Metode de combatere a antisemitismului? Cunosc una singură – esențială însă: o intensivă și inteligentă propagandă antisemită. Și nu glumesc. În bună parte încordările periodice, pe care pe propria lui piele și cu eternă resemnare le îndură neamul evreiesc, vin de-acolo că – absolut lipsit de simț politic – nu știe să vadă realitățile acolo unde sunt. În fața an-